

Eduskunnan
ympäristövaliokunta

YmV@eduskunta.fi

Viite: Ympäristövaliokunnan lausuntopyyntö 7.9.2016 (sähköpostiviesti)

koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Lausuntopyynnön asia

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että ympäristönsuojelulain haja-asutuksen talousjätevesien kiinteistökohtaista käsittelyä koskevaa sääntelyä muutetaan. Muutokset koskisivat ennen vuotta 2004 rakennettuja talousjätevesien käsittelyjärjestelmiä. Ehdotuksen mukaan perustason puhdistustasovaatimuksen noudattaminen riippuisi siitä, millaisella alueella kiinteistö sijaitsee ja toisaalta myös osin siitä, millaisia toimia kiinteistöllä tehdään.

Esityksessä ehdotetaan, että enintään 100 metrin etäisyydellä vesistöistä ja merestä olevalla alueella ja vedenhankintakäytössä olevalla tai siihen soveltuvalla pohjavesialueella tulisi kiinteistökohtainen talousjätevesien käsittelyjärjestelmä muuttaa vastaamaan perustason puhdistustasovaatimusta 31. lokakuuta 2019 mennessä. Tästä velvollisuudesta voisi kunnan toimivaltainen viranomais myöntää nykyiseen tapaan poikkeuksen, jonka myöntämisen edellytyksiä kuitenkin muutettaisiin nykyisestä. Muilla kiinteistöillä perustason puhdistusvaatimuksen noudattamisen ajankohta määräytyisi kiinteistöjen korjaus- ja muutostöiden mukaan kiinteistökohtaisesti.

Esityksen mukaan kunta voisi edelleen antaa perustason puhdistusvaatimusta ankarampia vaatimuksia, jotka perustuvat paikallisiin ympäristöolosuhteisiin. Lisäksi ehdotetaan säädettävän uusi pykälä talousjätevesijärjestelmää koskevasta selvityksestä ja suunnitelmasta sekä käyttö- ja huolto-ohjeista. Esityksen mukaan laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1. päivänä tammikuuta 2017.

Lausunto

Muoviteollisuus ry:n puhdistamotyöryhmä kiittää mahdollisuudesta saada tulla kuulluksi tässä hajajätevesien käsittelyjärjestelmien valmistajien kannalta merkittävässä asiassa.

Lausuntonamme toteamme vastustavamme hallituksen esitystä ympäristönsuojelulain 16 luvun muutokseksi lausuntokierrokselle toimitetussa hallituksen esityksen muodossa. Lisäksi toteamme esityksen ongelmakohtia ja esitämme niihin parannusehdotuksia.

Perustelut

Muoviteollisuus ry:n puhdistamotyöryhmän muodostavat hajajätevesien käsittelyjärjestelmien valmistajien edustajat ovat perehtyneet sekä esitykseen että sitä ennen julkaistuihin lainsäädäntöuudistuksen valmistelun aineistoihin. Tämän perehtymisen ja pitkän alalta hankitun kokemuksen perusteella puhdistamotyöryhmä listasi seuraavat vastustavan lausunnon perustelut.

1. Ehdotettu lainsäädännön muutos käytännössä vapauttaisi suurimman osan lakiesityksen piiriin kuuluvista haja-asutusalueiden vanhoista jätevesien käsittelyjärjestelmistä niitä koskevista puhdistusvaatimuksista määrittelemättömäksi ajaksi.
2. Kohdassa 1 todettu vapautus olisi erityisesti haja-asutusalueiden lähivesien ja talousvesikaivojen, mutta myös yleisemminkin Suomen vesistöjen, vedenlaadun ja siihen perustuvan yhteiskunnallisen kehityksen kannalta haitallinen.

3. Kohdassa 1 todettu vapautus olisi omiaan murentamaan kansalaisten ja elinkeinoelämän luottamusta lainsäätäjän toimien pitkäjänteisyyteen ja asettaa lainkuuliaisat kansalaiset eriarvoiseen asemaan.

4. Voimassa olevan lainsäädännön toimeenpanosta saadun kokemuksen perusteella arvioimme, että esitys jättää liian suuria tulkinnanvaraisuuksia. Arvioimme mukaan tämä johtaa lain toimeenpanon viivästyymiseen.

Esityksen ongelmakohtia sekä parannusehdotuksia niihin

Muoviteollisuus ry:n puhdistamotyöryhmä haluaa nostaa esiin seuraavat esityksen ongelmakohdat ja ehdottaa niihin parannuksia.

1. Määräaikaan 31.10.2019 liitetyt 156 a §:n aluekriteerit (ns. herkille alueille) eivät ole riittävät

Puhdistamotyöryhmän mielestä 156 a §:ssä mainittavan etäisyyden vesistöön pitäisi olla esitetyn 100 m:n sijaan vähintään 200 m. Etäisyyden pienentäminen mahdollistaa suuremmat jätevesivalumat vesistöihin. Toteamme edelleen, että aluekriteereihin tulisi vesistöetäisyyden lisäksi sisällyttää myös etäisyydet pohjavesialueisiin ja talousvesikaivoihin, jotta pohja- ja kaivovesiin kohdistuvaa kuormitusta saataisiin pienennettyä esitettyä nopeammin. Korostamme, että etäisyyden määrittelyssä etäisyys jätevesien käsittelyjärjestelmään on oleellisempi kuin etäisyys rakennuksen seinään.

Edellä kerrotun huomioiden ehdotamme 156 a §:n tekstiksi ”Kiinteistön omistajan on huolehdittava siitä, että enintään 200 metrin etäisyydellä vesistöstä tai merestä olevalla alueella tai vedenhankintakäytössä olevalla tai siihen soveltuvalla pohjavesialueella tai sellaisesta pohjavesialueesta tai enintään 50 metrin etäisyydellä talousvesikaivosta ennen vuotta 2004 voimassa olleisiin rakentamisajankohdan mukaisiin vaatimuksiin tai myönnettyyn rakennuslupaan perustuva jätevesien käsittelyjärjestelmä täyttää perustason puhdistusvaatimuksen. Etäisyys on määritettävä keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta sitä lähinnä sijaitsevan sellaisen rakennuksen, jossa muodostuu talousjätevesiä, rantaviivaa lähinnä olevaan seinään ja jätevesien käsittelyjärjestelmään. Etäisyys talousvesikaivoon on määritettävä talousvesikaivosta sitä lähinnä sijaitsevan sellaisen rakennuksen, jossa muodostuu talousjätevesiä, jätevesien käsittelyjärjestelmään.”

2. Mielestämme esitys ei ole kaikin osin teknologianeutraali

Näkemyksemme mukaan 156 b §:n esityksen mukainen teksti saattaa vesikäymälän ja vaihtoehtoiset käymäläratkaisut eriarvoiseen asemaan.

Puhdistamotyöryhmän mielestä 156 b §:n teksti ”Kiinteistön omistajan on huolehdittava siitä, että muualla kuin 156 a §:ssä tarkoitetulla alueella olevan, 156 a §:ssä tarkoitetun jätevesien käsittelyjärjestelmän korjaus- ja muutostyössä huolehditaan siitä, että perustason puhdistusvaatimus täyttyy, kun kiinteistöllä: 1) rakennetaan vesikäymälä tai tehdään vesi- ja viemärlaitteistoja koskeva luvanvarainen korjaus- ja muutostyö, jossa järjestelmä uusitaan tai kokonaisuudessaan korjataan; tai” **tulee korvata tekstillä** ”Kiinteistön omistajan on huolehdittava siitä, että muualla kuin 156 a §:ssä tarkoitetulla alueella olevan, 156 a §:ssä tarkoitetun jätevesien käsittelyjärjestelmän korjaus- ja muutostyössä huolehditaan siitä, että perustason puhdistusvaatimus täyttyy, kun kiinteistöllä: 1) rakennetaan käymälä tai tehdään sitä tai vesi- ja viemärlaitteistoja koskeva luvanvarainen korjaus- ja muutostyö, jossa järjestelmä uusitaan tai kokonaisuudessaan korjataan; tai”

3. Haja-asutusalueiden kylätaajamien vesihuollon kehittäminen jää esityksessä liian vähälle huomiolle

Puhdistamotyöryhmän mielestä ns. herkkien alueiden ulkopuolella sijaitsevien kiinteistöjen jätevesien perustason puhdistusvaatimuksen kytkeminen kiinteistöjen korjaus- ja muutostöihin edistää vesistöjen kannalta haitallista kehitystä. Kiinteistökohtaisten käsittelyjärjestelmien ajanmukaistamisen viipessä määrittelemättömän ajan myös alueelliset ratkaisut viivästyvät. Esityksessäkin on todettu, että kiinteistöjen omistajien halukkuus liittyä viemärintihankkeisiin alenee ja hankkeita jätetään toteuttamatta. Näin ollen yksittäiset ja kylätaajamien kiinteistöt voivat jatkaa pohjavesien saastuttamista, mikä käytännössä näkyy talousvesikaivojen vedenlaadun ongelmina. Raporttien (mm. SYKE 4/2008) mukaan 10-30 % talousvesikaivoista on saastuneita.

Puhdistamotyöryhmän mielestä lainsäädännössä tulisikin huomioida myös kerrotut kaltaiset kylätaajamat nykyistä paremmin kirjoittamalla 156 a §:n ensimmäiseen momenttiin kohdan 1 ehdotuksen mukaiset etäisyydet.

4. Poikkeamisedellytyksinä mainitut "huomattavan vähäinen kuormitus" ja "hyvin suuri osa vuodesta" vaativat täsmentämistä

Perustason puhdistusvaatimuksesta poikkeamisen yhtenä edellytyksenä on lakiehdotuksessa mainittu se, että ympäristöön aiheutuvaa kuormitusta on kiinteistön käyttö huomioon ottaen pidettävä huomattavan vähäisenä verrattuna käsittelemättömän jäteveden kuormitukseen.

Puhdistamotyöryhmän mielestä huomattavan vähäisen kuormituksen määrittelyssä tulee huomioida YSL:n 155 §:n säännös " Muut kuin vesikäymälän jätevedet voidaan johtaa puhdistamatta maahan, jos niiden määrä on vähäinen eikä niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa."

Mielestämme kuormitusta ei voida katsoa huomattavan vähäiseksi, jos kiinteistöllä on vesikäymälä. Lisäksi huomautamme kuormituksen vähäisyyden ja kiinteistöllä vietetyn ajan arvioinnin olevan erityisen haasteellista vapaa-ajan kiinteistöjen osalta, koska niiden asukasmäärät eivät ole selvitetävissä vakituisten asuinpaikkojen tapaan. Tulkinta-ongelmien välttämiseksi "huomattavan vähäisen kuormituksen" ja "hyvin suuren osan vuodesta" määrittelyä tulee täsmentää.

5. Arviot muutokselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta ja vaikutusten toteutumisesta herättävät epäilyjä

Esitetyllä lakimuutoksella mainitaan tavoiteltavan mm. nykyistä selkeämpää ja yleisemmin hyväksyttyä sääntelyä sekä arvioidaan yritysvaikutukseksi kysynnän kasvua uutta määräaikaa edeltävänä ajankohtana.

Puhdistamotyöryhmän näkemyksen mukaan esitetty poikkeusmahdollisuuksien lisääminen ja edelleen jatkuvat hajajätevesiä koskevat säädösmuutokset ylittäään jatkavat hallinnon kuormittamista ja aiheuttavat tulkintaerimielisyyksiä ja eriarvoisuuskokemuksia. Tähänastinen kokemus uusista määräajoista ei tue esitettyä arviota kysynnän kasvusta uuden määräajan perusteella.

Puhdistamotyöryhmän mielestä lainsäätäjän tulisi huolehtia lainsäädännön tulkintojen riittävästä ohjeistuksesta.

Puhdistamotyöryhmä toivoo, että sen panos hajajätevesilainsäädännön kehitystyöhön tulee aidosti huomioitua ympäristönsuojelulakia muutettaessa ja tarjoaa asiantuntemustaan käyttöön myös myöhemmin lausuntokierrokselle lähetettävän hajajätevesiasetusta koskevan ehdotuksen käsittelyssä.

Helsingissä 12.9.2016

Muoviteollisuus ry

Vesa Kärhä
toimitusjohtaja

Lisätiedot:

Muoviteollisuus ry:n puhdistamotyöryhmän yhteyshenkilö Kari Kuivalainen
puhelin 040 8439 425, sähköposti kari.kuivalainen@plastics.fi